

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН,
УПРАВЛІННЯ І БІЗНЕСУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

та тематика контрольних робіт для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

з дисципліни ЕКОНОМІЧНЕ МИСЛЕННЯ

для здобувачів
підготовки

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

для усіх галузей знань, спеціальностей, освітньо-професійних програм

Хмельницький – 2025 р.

Методичні рекомендації та тематика контрольних робіт для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання з дисципліни «Економічне мислення» підготовки фахівців на першому (бакалаврському) рівні вищої

РОЗРОБНИКИ: Тарасюк А.В., доцент кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки, к.е.н., доцент.

Рецензент: Олійник Н.М., доцент кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки, к.т.н., доцент.

Затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки
Протокол № 1 від «28» 08 2025 року

Завідувач кафедри

Наталія ШАНДОВА

УЗГОДЖЕНО:
З НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИМ ВІДДІЛОМ

Реєстраційний номер № 86/030-03.09.2025

Вступ	4
1. Програма навчальної дисципліни	5
2. Структура навчальної дисципліни	5
3. Контроль знань студентів	7
4. Мета та вимоги до виконання контрольної роботи з дисципліни	8
5. Завдання контрольної роботи	9
5. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи	10
6. Рекомендована література	17

ВСТУП

Якісні зміни в економіці в сучасних умовах пред'являють особливі вимоги до рівня компетентності керівників різних рангів, професіоналів та фахівців взагалі. У зв'язку з цим особливого значення набуває підготовка майбутніх економістів, що глибоко розуміють теорію сучасної економіки та вміють ефективно використовувати отримані знання на практиці. Це обумовлює необхідність викладання економічних дисциплін з урахуванням нових підходів.

Метою викладання навчальної дисципліни «Економічне мислення» є формування економічного мислення, необхідного для орієнтації й соціально-економічної адаптації до змін у житті суспільства.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

- здатність оперувати економічними категоріями та демонструвати розуміння економічної поведінки економічних суб'єктів;
- розуміння дії економічних законів та здатність застосовувати їх для управління економічними процесами;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- знання і розуміння механізму формування фінансово-економічних результатів та напрямки підвищення ефективності діяльності економічних суб'єктів.

Очікувані результати навчання

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

1. Ознайомитися з основними економічними категоріями як на рівні національної економіки, так і функціонування бізнесу для визначення економічної поведінки в конкретній ситуації;
2. Розуміти механізм дії економічних законів з метою свідомого використання в управлінні соціально-економічними процесами;
3. Ідентифікувати джерела, збирати необхідну інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень;
4. Розуміти механізм формування фінансово-економічних результатів та напрямки підвищення ефективності діяльності та розвитку бізнесу

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Особливості регулювання економічних процесів

Тема 1. Економічне мислення в соціальній економіці

Сутність, принципи та функції соціальної економіки. Інститути й інструменти соціальної політики. Соціальна справедливість у соціальній економіці. Діагностика соціальної безпеки. Людський розвиток і його оцінювання

Тема 2. Економічна політика держави

Рациональне використання ресурсів і досягнення макроекономічної ефективності. Забезпечення стабільного розвитку національної економіки. Реалізація соціальних цілей розвитку суспільства..

Тема 3. Державний бюджет та бюджети різних рівнів

Фінансова система та державний бюджет. Принципи бюджетної діяльності. Структура та функції бюджетної системи. Структура бюджету. Ключові поняття бюджетного процесу. Бюджетна політика та державний борг

Змістовий модуль 2. Економічне моделювання

Тема 4. Ринок праці

Особливості ринку праці в Україні. Зайнятість та безробіття, регіональний аспект. Трансформація ринку праці і перспективи розвитку.

Тема 5 Ціни та ціноутворення

Ціна як інструмент економіки Теорії, що визначають цінність товару Суть процесу ціноутворення. Система цін і ознаки, покладенні в її основу

Тема 6. Фінансово-економічні результати суб'єктів підприємництва

Зміст та основні завдання фінансової діяльності суб'єктів Організація фінансової діяльності підприємства Форми фінансування підприємств Критерії прийняття фінансових рішень

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	усього	у тому числі			
л		п	лаб	с.р.	
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Особливості регулювання економічних процесів					
Тема 1. Економічне мислення в соціальній економіці	13	2			11
Тема 2. Економічна політика держави	11		1		10
Тема 3. Державний бюджет та бюджети різних рівнів	11		1		10
Разом за змістовим модулем 1	35	2	2		31
Змістовий модуль 2. Економічне моделювання					
Тема 4. Ринок праці	16	2			11
Тема 5. Ціни та ціноутворення	20		1		10
Тема 6. Фінансово-економічні результати суб'єктів підприємництва	20		1		10
Разом за змістовим модулем 2	35	2	2		31
Контрольна робота (ЗФН)	20				20
Усього годин	90	4	4		82

3. КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти відбувається згідно до положення «Про оцінювання навчальних досягнень студентів ХНТУ» схваленого Вченою радою університету від 03.11.2015 року протокол № 2.

-денної форми навчання

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється на основі виконання всіх видів навчальної діяльності студентами та поточного контролю. Максимальна кількість балів дорівнює 100.

Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти денної форми навчання з навчальної дисципліни

№ з/п	Вид навчальної діяльності студента	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Сума балів
1	Аудиторна робота	17	17	34
2	Самостійна робота	13	13	26
3	Рубіжний контроль	20	20	40
Поточна успішність всього		50	50	100

- заочної форми навчання

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти заочної форми навчання здійснюється на основі результатів виконання та захисту контрольної роботи та заліку за 100-бальною шкалою оцінок.

Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти заочної форми навчання з навчальної дисципліни

№	Види робіт	Сума балів
1	Виконання контрольної роботи	15
2	Захист контрольної роботи	25
Разом контрольна робота		40
3	Підсумковий контроль (залік)	60
Разом		100

Шкала оцінювання за ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності/Local grade	Оцінка ЄКТС/ ECTS grade		Оцінка за національною шкалою/ National grade
90 – 100	A	Excellent	Зараховано/Passed
82-89	B	Good	
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Не зараховано/Fail
1-34	F		

4. МЕТА ТА ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ

Навчальним планом передбачено виконання контрольної роботи, яка повинна не тільки забезпечити контроль самостійної роботи здобувача вищої освіти, але і допомогти йому ознайомитися з методикою ряду економічних розрахунків.

Мета виконання контрольної роботи - поглиблення і закріплення теоретичних знань, придбання практичних навичок і їх застосування для рішення управлінських задач.

Контрольна робота складається з двох частин: теоретичної і практичної.

У теоретичній частині здобувач вищої освіти повинен показати знання теоретичних основ тем, що викладаються, освітлюючи теорію питання на основі вивчення і узагальнення економічної і спеціальної літератури, рішень законодавчих і виконавчих органів.

У практичній частині потрібно виконати розрахункову роботу «Грантова заявка на отримання фінансування бізнес-проекту». Зробити висновки.

Робота повинна бути оформлена на листах формату А4 і мати титульний лист, розбірливо і акуратно. При виконанні роботи потрібно виділяти заголовки питань, що висвітлюються. Сторінки пронумерувати. Доцільно цифрові дані звести в таблиці. При цьому таблиці повинні бути обов'язково пронумеровані і названі у відповідності з методичними вказівками. Табличний матеріал повинен бути оформлений відповідно до рекомендацій по оформленню текстових документів. Список використаної літератури приводиться в кінці роботи в алфавітному порядку. Оформлення роботи необхідно виконати згідно з вимогами нормативних документів. При посиланні на джерело в роботі вказується порядковий номер в переліку використаної літератури.

Вибір варіанта контрольної роботи відбувається за першою літерою прізвища.

№ варіанта	Перша буква прізвища
№ 1	А, Б
№ 2	В, Г
№ 3	Д, Е, Є, Ж
№ 4	З, І, К
№ 5	Л, М
№ 6	Н, О, П
№ 7	Р, С, Т
№ 8	У, Ф, Х
№ 9	Ц, Ч, Ш
№ 10	Щ, Ю, Я

Виконана робота представляється здобувачем вищої освіти на рецензування у встановлені терміни. Якщо робота не зарахована, то після виправлення помилок з урахуванням усіх зауважень рецензента студент знов подає на рецензування разом з попередньою рецензією.

Контрольна роботи, виконана за варіантом, що не відповідає першій літері прізвища, повертається студенту без розгляду.

Робота зараховується за результатами співбесіди з викладачем.

5. ЗАВДАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ

Варіант 1

1. Зміст та основні завдання фінансової діяльності суб'єктів.
2. Людський розвиток і його оцінювання.
3. Виконання розрахункової роботи «Грантова заявка на отримання фінансування бізнес-проекту».

Варіант 2

1. Суть процесу ціноутворення.
2. Сутність, принципи та функції соціальної економіки
3. Виконання розрахункової роботи «Грантова заявка на отримання фінансування бізнес-проекту».

Варіант 3

1. Особливості ринку праці в Україні.
2. Бюджетна політика та державний борг.
3. Виконання розрахункової роботи «Грантова заявка на отримання фінансування бізнес-проєкту».

Варіант 4

1. Фінансова система та державний бюджет.
2. Ціна як інструмент економіки.
3. Виконання розрахункової роботи «Грантова заявка на отримання фінансування бізнес-проєкту».

Варіант 5

1. Раціональне використання ресурсів і досягнення макроекономічної ефективності
2. Діагностика соціальної безпеки.
3. Виконання розрахункової роботи «Грантова заявка на отримання фінансування бізнес-проєкту».

Варіант 6

1. Критерії прийняття фінансових рішень.
2. Трансформація ринку праці і перспективи розвитку.
3. Виконання розрахункової роботи «Грантова заявка на отримання фінансування бізнес-проєкту».

Варіант 7

1. Забезпечення стабільного розвитку національної економіки
2. Соціальна справедливість у соціальній економіці
3. Виконання розрахункової роботи «Грантова заявка на отримання фінансування бізнес-проєкту».

Варіант 8

1. Реалізація соціальних цілей розвитку суспільства..
2. Ключові поняття бюджетного процесу.
3. Виконання розрахункової роботи «Грантова заявка на отримання фінансування бізнес-проєкту».

Варіант 9

1. Інститути й інструменти соціальної політики.
2. Трансформація ринку праці і перспективи розвитку.
3. Виконання розрахункової роботи «Грантова заявка на отримання фінансування бізнес-проєкту».

Варіант 10

1. Організація фінансової діяльності підприємства.
2. Організація фінансової діяльності підприємства
3. Виконання розрахункової роботи «Грантова заявка на отримання фінансування бізнес-проєкту».

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ
«ГРАНТОВА ЗАЯВКА НА ОТРИМАННЯ ФІНАНСУВАННЯ БІЗНЕС-
ПРОЄКТУ».**

Метою цієї розрахункової роботи є надання здобувачам вищої освіти можливості власної перевірки рівня засвоєння набутих теоретичних знань з питань оформлення заявки на отримання гранту.

I. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗАЯВНИКА

II. ПРОЕКТНА ПРОПОЗИЦІЯ

Назва проєкту українською	
Повне ім'я менеджера проєкту	
Очікуване фінансування	
Загальний бюджет проєкту в гривнях	
Тривалість проєкту (кількість місяців)	
Регіон(и) впровадження проєкту	

КОРОТКИЙ ОПИС ПРОЄКТУ

Будь ласка, надайте короткий опис проєкту (до 1 сторінки), який включає мету та завдання проєкту, цільові групи та бенефіціарів, заплановані заходи та очікувані результати.

--

ДЕТАЛЬНИЙ ОПИС ПРОЄКТУ: *Будь ласка, опишіть проект, керуючись наступним пунктами (не більше, ніж 8 сторінок).*

--

1) Визначення проблеми: *Яку проблему ви б хотіли вирішити? (не більше 0,5 сторінки). Будь ласка, додайте інформацію про те, як по-різному ця проблема впливає на чоловіків та жінок.*

2) Цільові групи та бенефіціари: *Які організації, установи, групи або особи будуть залучені до вирішення проблеми? Хто буде цільовим бенефіціаром проєкту? Опишіть, як проект вплине на жінок/чоловіків, хлопців/дівчат і яким чином їх специфічні потреби, інтереси та думки будуть братися до уваги. Чи вплине проект на такі вразливі групи, як внутрішньо переміщені особи (ВПО), люди з інвалідністю, молодь або інші.*

3) Мета та завдання проєкту:

4) Заплановані заходи та методи їх реалізації : *Будь ласка, опишіть заплановані проектні заходи та методи їх реалізації.*

5) Терміни та розклад реалізації проєкту: *Будь ласка, надайте детальний розклад процесу реалізації проєкту, використовуючи нижче наведену таблицю. Вкажіть необхідний час для планування, організації та виконання проєкту, заплановані події, та відповідальних осіб.*

Таблиця

Хронологія проєкту

Код	Ключовий захід	Відповідальна особа	Nov 2024	Dec 2024	Jan 2025	Feb 2025	Mar 2025	Apr 2025	May 2025	Jun 2025

6) Результати, наслідки і вплив проєкту (короткострокові і тривалі результати): *Будь ласка, розгляньте можливість включення гендерно-чутливих тверджень до результатів або включення окремого результату, спрямованого на досягнення гендерної рівності.*

Захід	Результат	Наслідки	Вплив

7) Організаційний потенціал:

a. Проектна команда: *Будь ласка, надайте імена та назви посад людей, які братимуть участь в реалізації проєкту. Які необхідні кваліфікації у них є? Що входить до їх обов'язків в межах реалізації проєкту?*

b. Інформація про організацію та досвід в очікуваній проектній діяльності.

Інші проєкти, які здійснювалися організацією-заявником протягом останніх 3 років, включаючи поточні:

Донорська організація / проєкт	Сума в грн

- с. Інформація про партнерів проєкту (якщо є):** Вкажіть партнерські організації, які підтвердили свою участь у реалізації проєкту, і коротко опишіть їх ролі.
- д. Інформація про участь у коаліціях та мережах (суб-національних та локальних включно):** Вкажіть будь-які офіційні/неофіційні коаліції/мережі/промоційні групи, частиною яких є Ваша організація.
- е. Інформаційно-комунікаційні технології, які використовує організація** (будь ласка, позначте усі, які стосуються організації).

Social media / Соціальні медіа:

- ☐ Twitter
- ☐ Facebook
- ☐ Instagram
- ☐ Chat bots / Чат-боти

Infographic / Інфографіка:

- ☐ Interactive / Інтерактивна
- ☐ Static / Статична

Video materials / Відеоматеріали:

- ☐ Video clip (YouTube, any other social media) / Відео-кліпи (YouTube, будь-які інші соціальні медіа)
- ☐ Media steam / Медіа-стрім

Інше:

- ☐ Web-site / Веб-сайт організації
- ☐ Databases / Бази даних
- ☐ API (Application Programming Interface / Інтерфейс прикладного програмування)
- ☐ GIS maps / GIS-мапи
- ☐ Mobile data collection / Збір даних мобільних операторів

8) Комунікаційна стратегія та поширення серед груп населення: Будь ласка, опишіть стратегію розповсюдження інформації про впровадження проєкту серед широкої громадськості та різних груп населення; коротко опишіть яким чином засоби масової інформації, як традиційні (газети, радіо, телевізійні станції), так і сучасні (соціальні мережі, блоги тощо), будуть використані з метою досягнення цілей проєкту; вкажіть інструменти інформаційного охоплення різних груп населення та забезпечення їх залучення до впровадження проєкту.

9) Інтеграція засад гендерної рівності: Будь ласка, опишіть стратегію інтеграції засад гендерної рівності у проєкті. Поясніть, яким чином проєкт буде включати в себе потреби і перспективи чоловіків/жінок, хлопців/дівчат; опишіть у загальних рисах, як будуть вирішуватися питання гендерної нерівності (в межах конкретних заходів і бюджетних асигнувань на ці види діяльності) і як буде оцінюватися ефективність інтеграції засад гендерної рівності.

10) План моніторингу та оцінки: План моніторингу та оцінки повинен містити низку індикаторів, які дозволять здійснювати постійне вимірювання прогресу у досягненні очікуваних результатів. Встановіть показник ефективності для кожного відповідного результату. Які вихідні дані Ви будете використовувати? Якими є цільові показники? Розробіть часовий розклад процесу досягнення результатів. Для кожного показника ефективності вкажіть визначення та одиницю оцінки. Напишіть про Ваші плани щодо звітування та використання інформації про впровадження проєкту. Будь ласка, використовуйте дані з розбивкою за статевою ознакою у випадках, де це є доречним.

Короткострокові показники	Вихідні дані	Запланована ціль	Джерела даних ¹

11) Індикатори успіху (очікувані результати проєкту): Якої очікуваної користі та надбання для суспільства буде досягнуто завдяки запропонованому проєкту (наприклад: кількість залучених груп населення, підвищення рівня інформованості, розвиток нових навичок, зміна ставлення та поведінки, підвищення потенціалу, встановлення партнерських відносин, нові продукти, отримання доходів тощо)? Яким буде довгостроковий вплив проєкту, і які показники будуть використовуватися для того, щоб виміряти успіх його реалізації.

Індикатори та моніторинг проєкту.

Основні показники ефективності та успішності реалізації проєкту:

Довгострокові показники	Вихідні дані	Запланована ціль	Джерела даних ²

12) Життєздатність проєкту: Що відбудеться з проєктом після закінчення фінансування

13. Планований бюджет проєкту:

Лінії бюджету	Одиниця виміру	Вартість одиниці	Кількість одиниць	Всього
1	2	3	4	5 = 3x4
1. Заробітна плата				
В т.ч податки на заробітну плату				
Всього 1. Заробітна плата				
2. Адміністративні витрати				
Всього 2. Адміністративні витрати				
2. Логістичні витрати				
Всього 2. Логістичні витрати				

¹У цій колонці зазначаються джерела, з яких береться інформація для індикатору, наприклад, документи (з конкретною назвою), веб-сайти, бази даних тощо.

3. Купівля товарів				
Всього 3. Купівля товарів				
4. Оплата інших витрат				
Всього 4. Оплата інших витрат				
5. Обладнання				
Всього 5. Обладнання				
6. Інші прямі витрати				
Всього 6. Інші прямі витрати				
ВСЬОГО				
Примітки:				

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна (базова)

1. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
2. Мікро- та макроекономіка : навч. посіб. / уклад. О. І. Андрусь. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 325 с.
3. Макаренко М.І., Семененко Т.О., Петрушенко Ю.М. Макроекономіка: підручник. Суми: Сумський державний університет, 2021. 307 с.
4. Шандова Н.В., Мешкова–Кравченко.Н.В., Латкіна С.А. Економіка підприємства: навч. посіб. Херсон: Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2021. 336 с.

Допоміжна

5. Банерджі А., Дюфло Е. Дієва економіка для важких часів. Львів: Наш Формат, 2021. 416с.
6. Михаліцька Н., Яцик М. Управління власним бізнесом: навч. посіб. у схемах і таблицях. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 480 с
7. Хмурова В.В. Менеджмент підприємницької діяльності: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури , 2024. 268 с
8. Радіонова І.Ф. Макроекономіка (теорія і політика): навч. посіб. Київ: Таксон, 2004. 346 с.
9. Андрейчук С.А. Соціологія економіки та управління: навч. посіб.. Київ: Магнолія 2006. 2024. 202 с.
10. Управління соціальним та гуманітарним розвитком: навч. посіб. 2 ч. / авт. кол. : В. А. Скуратівський, В. П. Трощинський, Е. М. Лібанова та ін. ; за заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського. Київ : НАДУ, 2009. Ч. 1. 456 с.
11. Етика бізнесу : навч. посіб. / за ред. С.Г. Радченко. 2-ге вид. переробл. і допов. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 396 с.
12. Роль держави у довгостроковому економічному зростанні: підручник / за ред. Б.Є.Кваснюка. Київ: ЦУЛ, 2003. 423 с.
13. Стельмах В.С. та ін. Грошово-кредитна політика в Україні: підручник Київ: Знання, 2005. 421 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- 1.База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
- 2.Електронний ресурс «Фінансовий портал». URL: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>
- 3.Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/> .